

**Juryrapport meest
groene
collegeprogramma 2006**

December 2006

Inhoud

1.0	De juryleden	5
2.0	Achtergrond	5
3.0	Werkwijze	6
4.0	De uitslag	7
4.1	Gouda	7
4.2	Delft	8
4.3	Leiden	9
4.4	Den Haag	10
4.5	Dordrecht	10
4.6	Alphen aan den Rijn	10
4.7	Oegstgeest	11
4.8	Krimpen aan den IJssel	11
4.9	Hendrik-Ido-Ambacht	11
4.10	Rotterdam	12
4.11	Leiderdorp	12
4.12	Zoetermeer	13
5.0	Slotwoord	13

Juryrapport meest groene collegeprogramma 2006

Een deskundige jury van drie personen heeft in november en december 2006 op verzoek van de Zuid-Hollandse Milieufederatie de collegeprogramma's van twaalf genomineerde gemeenten in Zuid-Holland beoordeeld en vergeleken op natuur en milieuaspecten. Uit deze grondige analyse van de werkprogramma's van de stadsbesturen is gebleken dat Gouda zich de meest groene gemeente mag noemen. Deze stad wordt nipt op de voet gevolgd door Delft. De gemeenten Zoetermeer en Leiderdorp bungelen onderaan. In dit juryrapport leest u over de achtergronden van de wedstrijd, over de wijze van vergelijken en over de overwegingen van de jury. In hoofdstuk vier van dit juryrapport staat het oordeel van de jury.

1.0 De juryleden

Juryvoorzitter:

Alice Bouman-Dentener (*Oberhausen, 1954*) is biologe/ethologe en algemeen secretaris van de Nederlandse Vrouwen Raad. Zij heeft uitgebreide nationale en internationale ervaring op het terrein van duurzame ontwikkeling, zowel beroepsmatig als in bestuursfuncties. Terug in Nederland was zij jarenlang de drijvende kracht achter het NVR-programma duurzame ontwikkeling. Mevrouw Bouman was onder andere voorzitter van de Adviescommissie Duurzaamheid & Milieu van de gemeente Den Haag, vrouwenvertegenwoordiger in de regeringsdelegatie naar de Wereld Top voor Duurzame Ontwikkeling en adviseur van de Nationale Conventie. Zij is voorzitter van het mondiale Women for Water partnership.

Koos Leidelmeijer (Semarang, 1940) biedt als zelfstandig ondernemer meerdaagse pakketten aan op gebied van kunst en cultuur aan buitenlandse reisorganisaties. Komend jaar start hij met een pakket over natuur en milieu, waarbij buitenlandse toeristen meerdere dagen in het groen doorbrengen. Leidelmeijer heeft persoonlijke interesse gehad in planten en dieren en in de ruimtelijke ordening van Nederland. In de raad van de deelgemeente Rotterdam Centrum hield hij zich tussen 2002 en 2006 bezig met de buitenruimte. Daarnaast is Leidelmeijer projectleider bij het Rotterdams Milieucentrum, waar hij de Groene Vierdaagse organiseert en met ongeveer 200 vrijwilligers binnen het project 'Natuur in Kaart' planten en dieren telt.

Harry Schoch (Den Haag, 1950) is sociaal werker en milieukundige. Sinds 1970 woont hij in Leiden en deed hij in de politiek veel ervaring op, waarbij inzet voor natuur, milieu en groen de boventoon voerde. Ruimtelijke ordening, verkeer en volkshuisvesting zijn de onderwerpen waar Schoch als raadslid tussen 1994 en 2006 in het bijzonder in geïnteresseerd was. Hij heeft zich ervoor ingezet om bij deze drie beleidsterreinen sterk rekening te houden met natuur, milieu en groen. Daarnaast is hij adviseur voor een aantal Statenleden en tevens secretaris van de Bomenbond Rijnland.

2.0 Achtergrond

Nederlandse kiesgerechtigden hebben op 7 maart 2006 een nieuwe gemeenteraad gekozen. De Zuid-Hollandse Milieufederatie heeft vooraf aan de raadsverkiezingen alle politieke partijen in Zuid-Holland opgeroepen om in het verkiezingsprogramma aandacht te besteden aan natuur en milieu. De milieuorganisatie heeft daartoe in een luxe folder diverse voorbeelden aangedragen als mogelijke maatregel en daarbij aangekondigd dat de partijen 'langs de groene meetlat worden gelegd' als de partijprogramma's eenmaal klaar zijn.

Dat is uiteindelijk gebeurd in twaalf gemeenten in Zuid-Holland. De Milieufederatie heeft daar alle programma's uitvoerig geanalyseerd en in de week voor de verkiezingen in alle twaalf afzonderlijke gemeenten de meest groene partij uitgeroepen. De winnaars liepen uiteen van het CDA in Oegstgeest tot de ChristenUnie in Gouda en van Beter Dordt in Dordrecht tot GroenLinks in Krimpen aan den IJssel. In de meeste gemeenten waren een aantal partijen koploper en was er geen duidelijke winnaar aan te wijzen. De meeste politieke partijen scoorden echter slecht tot zeer slecht.

De programma's zijn beoordeeld aan de hand van tien hoofdonderwerpen die vooraf aan de partijen bekend zijn gemaakt door middel van een brief en de luxe folder. De uitslag van de beoordeling was teleurstellend. Slechts 58 procent van alle onderzochte partijen noemt bijvoorbeeld het probleem van vuile lucht. De Milieufederatie was op zichzelf nog wel tevreden met dit percentage, maar was ontstemd over de voorgestelde maatregelen. Politieke partijen durven geen impopulaire maatregelen te nemen tegen het groeiende autoverkeer. Meer dan de helft van de partijen erkent het probleem van vuile lucht en ziet de gezondheidsklachten die dat veroorzaakt bij inwoners van de stad, maar toch wil bijna iedere partij ook meer infrastructuur voor de auto en meer parkeerplaatsen. De daad wordt zelden bij het woord gevoegd. Uitspraken over natuur en milieu waren helaas vaak vaag omschreven en niet toetsbaar na de verkiezingen.

Over de uitkomsten van de programmavergelijking heeft de Milieufederatie gecommuniceerd via de pers. De federatie heeft ook aangekondigd kritisch te zullen kijken naar de vorming van de nieuwe stadsbesturen. Bij het schrijven van het collegeprogramma voor de komende vier jaar met daarin de beleidsvoornemens, hebben partijen een herkansing gekregen om beleid te voeren op gebieden van bijvoorbeeld duurzaam bouwen, schoon water, alternatief vervoer, leefbaarheid in de wijken, afval en op gebied van klimaatverandering en energiebesparing. De Milieufederatie wilde graag een kritische blik van mensen uit de hoek van duurzaamheid en heeft daarom drie personen aangezocht om de jurering op zich te nemen.

3.0 Werkwijze

De juryleden hebben alle twaalf collegeprogramma's uitvoerig bestudeerd. Ze hebben daarbij speciaal gelet op de tien criteria uit de luxe folder 'De Groene Meetlat' die in het najaar van 2005 naar alle lokale politieke partijen is gestuurd. Daarin staan de tien hoofdonderwerpen genoemd waarop destijds de verkiezingsprogramma's zijn beoordeeld. De beoordeling gaat derhalve over de wijze waarop het college het klimaatprobleem aanpakt, wat de gemeente doet aan verkeersbeperking en het stimuleren van alternatief vervoer, hoe de lokale overheid werkt aan een aantrekkelijk buitengebied, aan lokaal natuurbeheer en welke oplossingen worden aangedragen voor het afvalprobleem. Verder is gekeken naar duurzaam bouwen, oog voor water, lucht- en lichtvervuiling en naar overige voorstellen en plannen die origineel zijn en om die reden een speciale vermelding verdienen, in negatieve of in positieve zin. Het gaat hier bijvoorbeeld om maatregelen die specifiek in één bepaalde gemeente genomen kunnen worden of om maatregelen met een sterk innovatief karakter.

De juryleden hebben afzonderlijk met een puntentelsysteem de winnaar bepaald. In twee vergaderingen zijn de verschillen besproken en zijn argumenten gewisseld en is gewerkt aan een kwalitatieve onderbouwing van de voltallige jury. De afzonderlijke scores zijn opgeteld. Daarop is vervolgens een berekening losgelaten zodat de cijfers op een objectieve wijze kunnen worden omgezet naar rapportcijfers op een schaal van één tot tien. De jury heeft los van de cijfers inhoudelijke argumenten en minpunten benoemd; ook van de winnaars.

De jury heeft niet alleen gekeken naar maatregelen die voorkomen in het programma, maar ook naar het ontbreken van belangrijke punten waarop een gemeente wel eenvoudig beleid had kunnen maken. Verder is gekeken naar de mate van concreetheid van de voorstellen. Gaat

het om een voornemen om te komen tot beleid, staat het beleid omschreven of worden zelfs al concrete maatregelen genoemd.

De jury heeft alleen de tekst van het collegeprogramma beoordeeld en niet het werkelijke beleid. Ook is geen vergelijking gemaakt op basis van het geldende beleid of op basis van al genomen maatregelen. Het is daardoor mogelijk dat een gemeente onterecht laag scoort op een bepaald onderwerp, bijvoorbeeld omdat al beleid in uitvoering is en coalitiepartijen om die reden geen aandacht schenken aan het onderwerp in het collegeprogramma. Andersom is ook mogelijk dat een gemeente goed scoort, aangezien nauwelijks beleid aanwezig is en dus een inhaalslag wordt voorgesteld in het collegeprogramma. Overigens is het algemene beeld van de jury dat de uitslag van dit juryrapport weinig vertekening laat zien ten aanzien van het werkelijk gevoerde beleid, maar dit is niet onderzocht of gestaafd.

4.0 Uitslag

Gouda en Delft staan beiden bovenaan de lijst met het rapportcijfer acht. Gekeken naar de oorspronkelijk niet-omgerekende getallenreeks komt Delft echter net een fractie lager uit dan Gouda. In het geval van de slecht scorende gemeenten scoort Leiderdorp getalsmatig net een fractie beter dan Zoetermeer. Het gaat in deze gevallen om zeer marginale verschillen. Nu eerst de uitslag van alle twaalf gemeenten:

Gouda	8
Delft	8
Leiden	7
Den Haag	6
Dordrecht	5
Alphen aan den Rijn	5
Oegstgeest	5
Krimpen aan den IJssel	4
Hendrik-Ido-Ambacht	4
Rotterdam	4
Leiderdorp	2
Zoetermeer	2

De jury wil in het algemeen opmerken dat de integraliteit in de meeste programma's ontbrak. Hiermee wordt bedoeld dat duurzaamheid niet een vast onderdeel is van alle beleidsterreinen. In de meeste gevallen lijkt alleen de afdeling Milieu zich bezig te houden met milieu en is sprake van schotten tussen deze afdeling en overige beleidsterreinen. Verder is door de jury vaak verzucht: 'We zien veel goede voornemens, maar een concrete uitwerking ontbreekt.'

Hieronder volgt een toelichting van de jury op de cijfers van de twaalf gemeenten. De jury spreekt zich uit in algemene termen en wil opvallende zaken over het voetlicht brengen. De rapportage is derhalve niet volledig, in de zin dat niet elk beleidsvoornemen of het ontbreken van een beleidsvoornemen afzonderlijk wordt behandeld.

4.1 Gouda

Het collegeprogramma van Gouda scoort goed vanwege de integrale aanpak. De coalitie wil bijvoorbeeld drie natuurlijke speelplekken aanleggen. Met scholen worden afspraken gemaakt over het schoonhouden van de schoolpleinen en de openbare ruimte en de wijkteams worden gestimuleerd om samen met buurtbewoners opruimdagen te organiseren. Er is subsidie voor

mensen die een regenton kopen en de gemeente wil verder met het aanleggen van natuurlijke oevers en het scheiden van afvalwater en regenwater. Bij alle plannen voor de ruimtelijke ordening is meer oppervlakte voor water het uitgangspunt. Door ruimte te geven aan water bereidt Gouda zich voor op de verwachte hevige regenval door de verandering van het klimaat.

Het nieuwe gemeentekantoor wordt een duurzaam gebouw. Gouda heeft als één van de vijftien gemeenten in Zuid-Holland verklaard duurzaam in te kopen. In het collegeprogramma staat dat daar nog een extra tandje bij moet. Het inkopen van groene stroom is een uniek punt in vergelijking met de andere programma's.

De jury waardeert de integrale aanpak, waarbij het onderwerp duurzaamheid moeiteloos is gekoppeld aan bijvoorbeeld onderwijs en het buurt- en wijkwerk. Door het bouwen van een ecologisch Huis van de Stad geeft de gemeente het goede voorbeeld. Op gebied van verkeer en vervoer wil Gouda beschrijven hoe alle vormen van vervoer op elkaar aansluiten. De jury noemt dit 'slim beleid', omdat lege treinen en bussen laten rondrijden door dunbevolkte gebieden soms minder duurzaam is dan autogebruik, in geval van een dunne reizigersstroom; een lege bus stoot meer broeikasgassen uit dan één enkele auto. Door een goede inventarisatie van vervoersbewegingen en van de aansluitingen kun je daarmee gerichte maatregelen nemen die echt effect hebben. Populaire routes van fietsers, wandelaars en minder-validen aanpassen en verbeteren is een voorbeeld van een dergelijke maatregel.

Ook de intentie van het college om Gouda op de kaart te zetten als fietsstad is positief. Maar de jury waarschuwt ervoor dat veel gemeenten zeggen het fietsgebruik te stimuleren zonder daaraan concrete uitgaven te verbinden. Fietsgebruik stimuleren is de meest goedkope manier om iets te doen aan het terugdringen van mobiliteit, waarbij echt pijnlijke maatregelen om autogebruik terug te dringen veelal worden vermeden. De coalitie in Gouda noemt bij haar streven overigens wel een aantal concrete investeringen, zoals extra parkeerplekken voor fietsen.

De jury heeft het vooral gewaardeerd dat Gouda duurzaamheid niet als een apart thema beschouwt. Bij verkeersbeleid gaat het bij andere gemeenten meestal alleen over parkeren en doorstroming, terwijl in Gouda ook de sociale dimensie en de effecten op milieu en het groen centraal staan. Dat noemt de jury goed, omdat uit ervaring is gebleken dat goed milieubeleid pas van de grond komt als niet alleen de wethouder milieu zich daarvoor verantwoordelijk voelt. Het collegeprogramma is verder zeer praktisch uitgewerkt en wil het onderwerp milieu participatief onderdeel laten zijn van de samenleving, zodat het onderwerp wordt gedragen door bijvoorbeeld buurtbewoners en scholieren.

Gouda krijgt desalniettemin geen tien. Want de jury heeft ook kritiek. Zo noemt de jury de bouw van de wijk Westergouwe in de laagst gelegen polder unaniem onverstandig. Op gebied van luchtkwaliteit heeft de gemeente geen ambities en het duurzaamheidsaspect kan daarnaast nog verder worden verweven met andere beleidsterreinen, bijvoorbeeld door mensen met een minimuminkomen te helpen met spaarlampen en energieadvies. Innovatieve ideeën op gebied van milieu zijn spaarzaam in het collegeprogramma. Ook de realisatie van de Zuidwestelijke randweg oogst kritiek vanwege de aantasting van natuur.

De jury wil benadrukken dat de prijs voor het meest groene collegeprogramma niet betekent dat het college van Gouda tevreden achterover kan leunen. Het is een aanmoediging. Extra inspanningen zijn te realiseren en ook noodzakelijk om te komen tot een echt duurzame lokale samenleving.

4.2 Delft

Delft scoort net als Gouda op de integrale aanpak. Dat wil zeggen, dat het onderwerp milieu bij andere beleidsterreinen dan milieu een rol speelt. Daarnaast kijkt het college in Delft ook

naar de internationale context door duurzaamheid te koppelen aan armoede. Dat waardeert de jury als een leuk innovatief element in het beleid, al vindt de jury nadrukkelijk dat het oplossen van problemen elders niet ten koste mag gaan van het 'schoonhouden van de eigen stoep'. De oprichting van een warmtebedrijf scoort daarom punten. Delft heeft ambities op gebied van schone lucht met de invoering van milieuzonering, roetfilters en schone bussen. Delft noemt ook specifiek de normen uit het Kyoto-verdrag over het terugdringen van broeikasgassen.

Hoewel Delft veel ambities heeft is het collegeprogramma op veel punten niet zo concreet en duidelijk. De jury vraagt zich af op welke manier de gemeente innovaties wil gaan stimuleren op het gebied van duurzame energie en afvalverwerking. Dat staat niet expliciet uitgelegd. Juist een stad met een technische universiteit met aandacht voor milieu-innovaties kan voor zichzelf hogere en concrete ambities opleggen ten aanzien van een lokale duurzame economie dan veel andere steden. Ook de formulering 'Delft zet in op maatregelen die ertoe bijdragen het fietsgebruik te stimuleren' is de jury niet concreet genoeg. De voornemens zijn er wel, maar de uitwerking ontbreekt. Dat betekent dat het beleid vervolgens nog alle kanten kan opgaan. Zeggen dat burgers meer moeten fietsen is goed, maar ook goedkoper dan als gemeente zelf te investeren, meent de jury. Daarnaast heeft Delft weinig aandacht voor de opvang van overtollig water, terwijl juist deze laaggelegen stad de gevolgen zal merken van klimaatverandering. Wel staat beschreven dat de gemeente innovatief watermanagement verder wil gaan uitwerken.

Delft wil net als Gouda een duurzaam stadskantoor bouwen, kiest voor milieueducatie en wil openbaar groen combineren met speelplaatsen. Het concept van een compacte stad wordt omarmd en een autoluwe stad is het streven. Kortom, Delft heeft een pakket maatregelen dat de jury zeer kan waarderen, doch aan aantal intenties uit het collegeprogramma moeten zich in de praktijk nog wel bewijzen. Delft is na het berekenen van plussen en minnen een absolute nipte tweede en verdient volgens de jury eigenlijk net zo veel roem als Gouda.

4.3 Leiden

Op gebied van verkeer en vervoer is het collegeprogramma van Leiden een absolute topper. Het verkeer in de stad wordt teruggedrongen, het fietsverkeer krijgt een impuls door een proef met gratis bewaakte fietsstallingen, er komt een onderzoek naar gratis busvervoer voor ouderen en kinderen en het college wil zich sterk maken voor een verdubbeling van het spoor naar Utrecht. Ook het groenfonds in samenwerking met andere gemeenten in de regio is een goed plan, waardoor een stimulans kan worden gegeven aan versterking van natuur in het buitengebied. Leiden noemt ook het intensiever gebruiken van bedrijventerreinen, zodat de bouw van nieuwe terreinen beperkt kan blijven.

De jury prijst het verkeersbeleid, maar heeft bezwaren tegen het ontbreken van ambities op gebied van klimaat. Ook op gebied van duurzaam bouwen, afval en water is het programma karig. De coalitie stelt wel een 'integraal waterplan' in het vooruitzicht, maar van alleen plannen voor het maken van plannen is de jury niet erg onder de indruk. Op gebied van luchtkwaliteit zegt het programma dat dit probleem vraagt om 'concrete maatregelen'. Hoewel de gemeente vuile vrachtauto's wil weren uit het centrum is de aanpak van lucht niet uitgewerkt. De autoloze zondag is het instrument dat het college heeft verkozen om gedrag van automobilisten te veranderen, terwijl ook wordt gekozen voor het bouwen van een nieuwe parkeergarage aan de rand van het kernwinkelgebied. Het college kiest verder voor bebouwen van de Oostvlietpolder als de Raad van State het bestemmingsplan goedkeurt. Daarmee heeft de jury moeite, al bestaat ook waardering voor de poging van het college om de schade te beperken door agrarische grond om te zetten in natuur en het geplande bedrijventerrein in omvang te beperken.

4.4 Den Haag

Den Haag noemt de ambitie de ruimtelijke, de sociale, de economische en de duurzame ontwikkelingen de komende jaren te verbinden. Het hoofdstuk over economie, werk en inkomen zegt hoegenaamd niets over duurzaamheid. Ook bij andere terreinen lijkt van integraal denken geen sprake te zijn. De jury ziet het als een gemiste kans dat duurzaamheid bij de andere beleidsterreinen dan milieu niet expliciet is genoemd. Ook in dit programma staat genoemd dat mensen moeten worden gestimuleerd om het openbaar vervoer en de fiets te pakken, maar een concrete uitwerking ontbreekt. De jury maakt zich zorgen over de opgave voor woningbouw aan de randen van de stad en ziet liever een focus op verdichten. Een positief punt is het voornemen tot duurzaam bouwen, het gebruik van rioolwarmte en aardwarmte en zonlicht voor de opwekking van energie. De jury hoopt dat het college dit voornemen omzet in harde eisen aan projectontwikkelaars en corporaties.

Op gebied van klimaatbeleid scoort Den Haag het maximale aantal punten. Dat geldt ook voor beperking van verkeer en stimuleren van alternatief vervoer. In een aantal wijken wordt het tarief voor een parkeervergunning voor een tweede auto wordt drie keer zo hoog als voor de eerste auto. Zestig bussen gaan op aardgas rijden en met bedrijven wordt geprobeerd om het aantal autokilometers terug te dringen. Bij onderhoud van fietspaden worden tegels vervangen door asfalt. Op gebied van lokaal natuurbeheer, afval, luchtvervuiling en het buitengebied scoort Den Haag matig tot slecht.

4.5 Dordrecht

De jury mist in het collegeprogramma van Dordrecht belangrijke onderwerpen zoals de luchtkwaliteit, duurzaam bouwen, stedelijke verdichting, de kwaliteit van het water en lokaal natuurbeheer. Het nieuwe college wil bovendien bouwen in de polder en verkeerskundige knelpunten aanpakken. In het programma staat daarentegen een onderzoek genoemd naar goedkoop openbaar vervoer. Ook staat er een verwijzing naar het voortzetten van het stevige milieubeleid dat de gemeente al voert. Vooral op gebied van klimaat en verkeer is Dordrecht sterk.

4.6 Alphen aan den Rijn

Het college wil een stevige inzet op een rondweg, zodat bebouwing van de Gnephoek mogelijk kan worden. Ook streeft het college een verbreding na van de N207. Op gebied van water, afval en zorg voor het buitengebied scoort Alphen aan den Rijn matig tot slecht. Op geen enkel gebied krijgt deze gemeente het maximaal aantal punten. De gemeente wil vooral plannen maken; opstellen van een ontwikkelingsplan voor het buitengebied, het ontwikkelen van een groenbeleidsplan en het opstellen van een waterplan. Maar het opstellen van plannen kan ook betekenen dat er bomen worden gekapt, een nieuwe woonwijk wordt gepland, natuurlijke oevers teniet worden gedaan en dat er chemische bestrijdingsmiddelen worden gebruikt bij het beheer van het openbaar groen, aldus de jury. Positief punt is het gebruik van hybride auto's door de gemeente en het voornemen om bedrijven 'aan te sporen' om duurzaam te bouwen. Het laatste voornemen is echter redelijk vaag waardoor de jury haar twijfels plaats bij de uitkomst. In het collegeprogramma staat verder dat wordt gewerkt aan het terugdringen van de uitstoot van fijn stof, maar concrete maatregelen ontbreken. Opmerkelijk en bewonderswaardig is het streven naar een light rail richting Schiphol.

4.7 Oegstgeest

Het collegeprogramma van Oegstgeest haalt nog nipt een vijf. Het college heeft geen ambities om iets te doen aan het klimaat, aan afval, duurzaam bouwen of aan luchtvervuiling. Het groen beleidsplan moet worden geactualiseerd en voorzien van een nieuw actieplan. Het college schrijft daarover dat 'het effect van het gebruik, beheer en bezit van groengebieden onderdeel vormen van de actualisatie'. De jury vindt dit beleidsvoornemen vaag en onduidelijk. Een groenbeleidsplan gaat meestal grotendeels over het beheer van parken en openbaar groen, maar een actualisatie kan net zo goed betekenen dat bomen worden gerooid, onkruid wordt bestreden met chemische middelen en dat natuurlijke slootkanten het moeten ontgelden.

Het coalitieakkoord noemt duurzame ontwikkeling in het algemeen als uitgangspunt van het beleid en dat is zeer positief, zeker als het ook in de praktijk wordt gebracht. Een goed begin is het voornemen om duurzaam te gaan inkopen. Bij het verkeer staat vooralsnog vooral goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid voorop en concrete maatregelen om de gemeente op verkeersgebied duurzaam te maken ontbreken in het coalitieakkoord.

4.8 Krimpen aan den IJssel

Het nieuwe college stelt duurzaamheid als richtinggevend voor het gemeentelijke beleid. In het coalitieakkoord scoort Krimpen aan den IJssel echter geen punten op lokaal natuurbeleid, aantrekkelijk buitengebied en luchtvervuiling.

Het programma erkent wel dat genoeg groen binnen de gemeente cruciaal is voor een goed woon- en leefmilieu. Op gebied van water is Krimpen zeer ambitieus en dat wordt gewaardeerd door de jury. Het college komt echter niet veel verder dan het uitvoeren van bestaande waterplannen die op zichzelf wel goed lijken te zijn. Nieuwe ambities zijn niet geformuleerd. Op gebied van schoon water en afvalscheiding lijkt het college niet meer te willen dan het uitvoeren van opgelegde normen. Verder staan vooral notities en het maken van plannen en evaluaties op de rol. Bijvoorbeeld over luchtkwaliteit. Maar het maken van een notitie is volgens de jury nog geen intentie om maatregelen te willen nemen. Diezelfde onduidelijkheid bestaat over een aangekondigde eenmalige investering in energiebeleid. Het college spreekt zich in het programma namelijk niet uit over de hoogte van het bedrag en over de wijze waarop het geld moet worden besteed.

Verder 'blijft het college zich ervoor inzetten dat nog meer mensen dat het openbaar vervoer gebruik gaan maken' zonder daarbij maatregelen voor te stellen. Het college wil wel pleiten voor verbetering van de Fast Ferry richting Maassluis, maar investeringen op dit onderwerp staan niet beschreven. Een nieuwe fiets- en voetgangersverbinding over de Hollandsche IJssel en de geplande bouw van een nieuw busstation zijn wel concrete punten, maar het eerste punt scoort niet hoog bij de jury omdat het huidige fietspad plaats moet maken voor een vierde rijstrook voor autoverkeer.

De jury kan in het algemeen weinig nieuwe ambities ontdekken in het coalitieakkoord. Daarbij moet worden aangetekend dat de jury geen oordeel heeft uitgesproken over het beleid van het vorige college dat het nieuwe college zegt te willen voortzetten. Veel hangt af van de feitelijke invulling van het programma in de komende vier jaar.

4.9 Hendrik-Ido-Ambacht

De integrale benadering is in het programma van Hendrik-Ido-Ambacht alleen toegespitst op natuur- en milieueducatie. Volgens de jury kun je op alle beleidsterreinen in de gemeente het aspect duurzaamheid integraal meenemen en in het college hierin weinig ambitieus. Op

gebied van water heeft het college voornamelijk oog voor de huidige wateroverlast in bepaalde straten, maar een toekomstvisie ontbreekt ten aanzien van de stijgende waterspiegel en de verwachte hevige regenbuien door klimaatverandering. Op lokaal natuurbeleid scoort Hendrik het volle aantal punten, vooral door meer aandacht voor milieuvriendelijk beheer en het versterken van de groenstructuur in de gemeente. Met betrekking tot het buitengebied is het afwachten op een toekomstvisie die zal worden uitgewerkt in een structuurvisie. Net als Gouda kiest Hendrik-Ido-Ambacht ervoor om de vervoersbewegingen in de gemeente goed in kaart te brengen. Daarna wil de gemeente komen tot een samenhangende aanpak. De jury wil gezegd hebben dat een dergelijke aanpak nog alle kanten kan opgaan. Het geeft geen enkele garantie dat het college zal kiezen voor de meest duurzame variant, hoewel de intentie om mobiliteitsbeleid te baseren op cijfermateriaal waardering oogst. Het college berust erin dat de mogelijkheden om het openbaar vervoer te verbeteren gering zijn en heeft in deze richting geen ambities. Op gebied van verkeersbeperking scoort de gemeente zeer matig. Het coalitieprogramma krijgt geen punten voor afval, duurzaam bouwen, water, klimaat, buitengebied en voor luchtvervuiling. De jury heeft daarnaast geen innovatieve of verrassende voorstellen aangetroffen.

4.10 Rotterdam

Het Rotterdamse collegeprogramma staat voor een ‘helder milieubeleid’, maar de jury kan in het programma weinig zaken terugvinden. „We blijven investeren in een krachtige economie met oog voor werk en milieu.” Het zijn dergelijke vage bewoordingen waar het milieubeleid op stukt. Alleen op gebied van luchtkwaliteit scoort de gemeente goed met een forse investering. De 1600 voertuigen van de gemeente worden voorzien van roetfilters of omgebouwd met een schone aandrijftechnologie. Rotterdam wil milieu meenemen bij het maken van ruimtelijke plannen en weert vuile vrachtwagens uit het centrum. Op gebied van alternatief vervoer zijn de ambities laag. Er komen twee extra parkeergarages in het centrum. Positief punt is de aanleg van een nieuwe aantrekkelijke fietsroute langs de Rotte vanaf het centrum naar Zevenkamp en een onderzoek naar gratis openbaar vervoer voor ouderen. Tegelijk moet echter Rotterdam Airport doorgroeien met vijf tot tien zakelijke bestemmingen op korte termijn.

Op gebied van water denkt Rotterdam integraal. Het college wil de berging van overtollig hemelwater combineren met herstructurering van de woningvoorraad. Verder wordt het stimuleren van milieu-innovatie genoemd, maar staat niet beschreven op welke manier dit gaat gebeuren en of daarvoor geld beschikbaar is. Niet erg helder allemaal, aldus de jury. Het college zwijgt over het buitengebied, lokaal natuurbeleid, milieueducatie, afval, duurzaam bouwen en komt daarnaast nauwelijks met verrassende voorstellen.

4.11 Leiderdorp

Het nieuwe college van Leiderdorp scoort alleen wat punten op het buitengebied. Het college is jammerlijk voorstander van een golfbaan in het weidevogelgebied de Boterhuispolder, maar voor het overige is de coalitie voorstander van het begrenzen van de bebouwde kom. Het programma spreekt over behoud van het veenweidegebied, over het in stand houden van de ecologische zone en over het toegankelijk maken van het buitengebied voor recreatie. Goede punten, vindt de jury.

Op alle overige punten is het programma dramatisch, waarmee Leiderdorp nipt een fractie minder slecht scoort dan hekkensluiter Zoetermeer. Het college wil de wegeninfrastructuur afstemmen op de behoefte van de bewoners, in plaats van mobiliteit te remmen. Over klimaat, water, afval, duurzaam bouwen en luchtvervuiling zwijgt het college. De jury noemt

Leiderdorp daarom een voorbeeld van een gemeente die haar verantwoordelijkheid niet neemt en de kop in het zand steekt voor de milieuproblemen waarmee we heden worden geconfronteerd. Een gevoel van urgentie ontbreekt, evenals ambities om te bouwen aan een duurzame samenleving. Alleen op gebied van openbaar groen wordt verwezen naar bestaand groen, dat op bepaalde plekken ongewijzigd kan blijven bestaan.

4.12 Zoetermeer

Zoetermeer bungelt onderaan de lijst van onderzochte collegeprogramma's. Het college toont geen enkele ambitie om überhaupt milieubeleid te voeren en van een integrale aanpak is ook geen sprake. Op gebied van leefbaarheid scoort de gemeente een enkel puntje, bijvoorbeeld door bewoners een budget te beschikking te stellen voor schoonmaakacties in de wijk. Samen met lokale milieuorganisaties wil het college invulling gaan geven aan het project Duurzaam Zoetermeer, maar over de effecten van dit vage project is onduidelijkheid. De gemeente heeft verder gratis bewaakte stallingen, maar dat gaat gepaard met een stallingverbod voor fietsers in het stadshart.

Het college heeft voorts geen woorden gewijd aan verkeersbeperking en alternatief vervoer, een aantrekkelijk buitengebied, lokaal natuurbeheer, klimaatbeleid, duurzaam bouwen, waterproblematiek en lucht- en lichtvervuiling. Het college komt daarnaast nauwelijks met creatieve ideeën op gebied van natuur en milieu op de proppen.

Het college trekt wel één miljoen euro uit voor het oplossen van parkeerproblemen, maar de jury denkt dat deze middelen in de praktijk eerder zullen worden uitgegeven aan meer faciliteiten voor de autogebruiker dan aan preventie van mobiliteit. Het probleem van zwerfafval, parkeeroverlast en hondenpoep vergt volgens het college 'allereerst een verandering in mentaliteit en gedrag van burgers'. Overigens heeft de gemeente wel een potje om kleine knelpunten op deze laatste gebieden op te lossen. Het college wil verder dat inwoners zuinig omgaan met natuurlijke hulpbronnen, maar doet zelf geen enkel voorstel om daaraan vanuit de gemeente een bijdrage te leveren. Volgens de jury legt het college op een makkelijke manier de verantwoordelijkheid voor haar milieubeleid bij de individuele inwoners. Een overheid die haar maatschappelijke taak op deze manier afschuift verdient met recht een laagste plek in de jurering. Een echte struisvogel.

5.0 Slotwoord

De Zuid-Hollandse Milieufederatie heeft politieke partijen vóór het schrijven van de verkiezingsprogramma's gemeld dat een kritische evaluatie zal volgen. Na die evaluatie is gecommuniceerd dat partijen een tweede kans krijgen bij het vormen van een college. Uit het rapport van de jury blijkt dat de onderzochte colleges weinig ambitie tonen op gebied van natuur en milieu. De jury wil benadrukken dat milieu geen onderwerp meer is dat je er in de marge bij doet op het moment dat 'milieu' even in de mode is. Het is vijf voor twaalf en lokale bestuurders hebben een verantwoordelijkheid om naast onbetwiste ook impopulaire maatregelen te nemen om een duurzame samenleving mogelijk te maken. Daar is durf voor nodig en gelukkig zijn drie gemeenten wat dat betreft goed op weg. Eén gemeente bungelt op de rand van een voldoende en de overige acht gemeenten krijgen een onvoldoende voor hun beleid. Dat is betreurenswaardig en doet geen recht aan de taak die volksvertegenwoordigers hebben, namelijk de belangen van de inwoners zo goed mogelijk dienen. En óók de belangen van de toekomstige inwoners!

Rotterdam, 12 december 2006